

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. lapkričio 17 d.
(OR. en)

15620/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0405(NLE)

EDUC 452
JEUN 267
SPORT 56
SOC 803
EMPL 577
COMPET 1138
RECH 515

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. lapkričio 16 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 719 final
Dalykas:	Pasiūlymas – TARYBOS REKOMENDACIJA „Europa kelyje“ – mobilumo mokymosi tikslais galimybės visiems

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 719 final.

Pridedama: COM(2023) 719 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 11 08
COM(2023) 719 final

2023/0405 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

„Europa kelyje“ – mobilumo mokymosi tikslais galimybės visiems

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2023) 719 final} - {SWD(2023) 720 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

„Esu visiškai įsipareigojusi padaryti taip, kad iki 2025 m. Europos švietimo erdvė taptų tikrove. Turime šalinti kliūtis mokytis ir didinti galimybes gauti kokybišką išsilavinimą. Turime suteikti galimybę besimokantiems asmenims lengviau pereiti iš vienos šalies švietimo sistemos į kitą. Taip pat turime keisti švietimo kultūrą – kreipti į visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, kuris praturtina mus visus.“

Pirmininkė U. von der Leyen, Politinės gairės¹

Įrodyta, kad mobilumas mokymosi tikslais yra labai vertinga patirtis, leidžianti žmonėms įgyti žinių ir įgūdžių, reikalingų asmeniniam, išsilavinimo ir profesiniam tobulėjimui, pilietiniam aktyvumui ir socialinei įtraukčiai². Mobilumo mokymosi tikslais organizavimas taip pat yra svarbi paskata švietimo ir mokymo įstaigoms ir neformaliojo bei savaiminio mokymosi paslaugų teikėjams gerinti siūlomo mokymosi kokybę. Vykstant žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, kuriai būtina vadinamoji įgūdžių revoliucija, mobilumas mokymosi tikslais padeda šalinti įgūdžių spragas, spartina įgūdžių lavinimą ir stiprina pilietiškumo jausmą ir bendrų vertybių suvokimą Europoje ir už jos ribų.

Pagal tą pasiūlymą, mobilumas mokymosi tikslais – fizinis persikėlimas į šalį, kuri nėra gyvenamoji šalis, studijuoti, mokytis ar gauti žinių neformaliojo ar savaiminio mokymosi būdu. Ši plati sąvoka apima visų rūšių mobilumą mokymosi tikslais ir besimokančius asmenis bei darbuotojus visuose mokymosi visą gyvenimą sektoriuose, įskaitant mokyklinį ugdymą, aukštąjį mokslą, profesinį rengimą ir mokymą, suaugusiųjų mokymąsi, taip pat jaunimo, su jaunimu dirbančių asmenų ir ankstyvojo ugdymo bei priežiūros ir sporto sričių darbuotojų mobilumą mokymosi tikslais. Ji taip pat apima tiek ES vidaus, tiek tarptautinį mobilumą mokymosi tikslais į ES ir iš jos.

Siūloma rekomendacija yra viena pagrindinių Europos švietimo erdvės, kurioje mokytis netrukdo sienos ir visi turi galimybę mokytis ar studijuoti užsienyje, sudedamųjų dalių. Ja bus įtvirtintos būtinos pagrindinės sąlygos, kad visi galėtų naudotis mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis ir kad daugiau žmonių gautų naudos iš programos „Erasmus+“³ ir kitų tarpvalstybinio mobilumo mokymosi tikslais programų.

Siūloma ES mobilumo mokymosi tikslais sistema atnaujinama 2011 m. Tarybos rekomendacija „Judus jaunimas“, kuria skatinamas jaunimo mobilumas mokymosi tikslais⁴, išplečiant jos taikymo sritį, kad ji būtų taikoma ne vien jaunimui, tačiau ir bet kurio amžiaus besimokantiems asmenims, taip pat pedagogams ir darbuotojams. Naujojoje mobilumo

¹ Kitos kadencijos Komisijos (2019–2024 m.) politinės gairės „Daugiau siekianti Sąjunga. Mano Europos darbotvarkė“ ([Kitos kadencijos Komisijos \(2019–2024 m.\) politinės gairės „Daugiau siekianti Sąjunga. Mano Europos darbotvarkė“ | Europos Komisija \(europa.eu\)](#)).

² Komisijos tarnybų darbinis dokumentas – poveikio vertinimas, pridedamas prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukurama Sąjungos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1288/2013 ({COM(2018) 367 final} - {SEC(2018) 265 final} - {SWD(2018) 276 final}). Nuoroda – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018SC0277>.

³ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/817, kuriuo nustatoma programa „Erasmus+“ (OL L 189, 2021 5 28).

⁴ OL C 199/1, 2011 7 7.

mokymosi tikslais sistemoje taip pat atsižvelgiama į naujus mokymosi modelius, įskaitant gausias skaitmenines mokymosi ir mišriojo mokymosi priemones, taip pat į darnesnę judumą.

Apie šį atnaujinimą paskelbta Komisijos komunikate dėl Europos švietimo erdvės sukūrimo iki 2025 m.⁵, kad daugiau besimokančių asmenų ir mokytojų galėtų įveikti kliūtis ir pasinaudoti mobilumo galimybėmis. Komunikate nustatyti šie pagrindiniai atnaujintos sistemos tikslai: užtikrinti mobilumo galimybes daug įvairesniems dalyviams, puoselėti ekologišką ir skaitmeninį mobilumą ir skatinti subalansuotą mobilumą. Komunikate taip pat pabrėžta, kad tarptautinis bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje, įskaitant mobilumą mokymosi tikslais, yra labai svarbus siekiant ES geopolitinių prioritetų ir 2030 m. darnaus vystymosi tikslų.

Šis politikos pasiūlymas dėl mobilumo mokymosi tikslais yra dalis dokumentų rinkinio, kuriuo kartu su Komisijos rekomendacija dėl trečiųjų šalių piliečių kvalifikacijų pripažinimo ir pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl ES specialistų rezervo siekiama kuo labiau padidinti specialistų mobilumo galimybes ir ES pristatoma kaip patrauklus regionas specialistams mokytis, studijuoti ir dirbti.

ES specialistų pritraukimo partnerystėmis siekiama stiprinti ES, valstybių narių ir šalių partnerių bendradarbiavimą ir taip skatinti tarpusavyje naudingą tarptautinį darbo jėgos judumą ir specialistų rengimą. Jos užtikrina stabilią, politika grindžiamą ir lanksčią struktūrą, kuria remiantis galima veiksmingai skatinti bendradarbiavimą, be kita ko, ir švietimo bei mokymo srityje, įskaitant besimokančių asmenų ir darbuotojų mobilumo mokymosi tikslais klausimus. Jos padidins visuomenės informuotumą ir paskatins mobilumą mokymosi tikslais iš trečiųjų šalių. Jomis taip pat bus palaikomos pastangos kurti veiksmingas įgūdžių sistemas trečiojoje šalyje ir kartu bus prisidedama gausinant ES darbo jėgą prioritetiniuose žaliajos ir skaitmeninės pertvarkos sektoriuose.

Studentų iš trečiųjų šalių mobilumas mokymosi tikslais taip pat gali padėti pasiekti, kad jiems patenkant į ES darbo rinką jų kvalifikacijos būtų pripažįstamos greičiau. Tai galėtų padėti sumažinti atotrūkį tarp trečiojoje šalyje įgytų kvalifikacijų ir Europos reikalavimų, nes dalyviams būtų išduodami mikrokredencialų pažymėjimai, akademinės pažymos ir kiti patvirtinamieji dokumentai, galintys padėti kredencialų vertintojams greitai ir tiksliai įvertinti jų kvalifikaciją. Tai taip pat įrodys atitinkamas kalbines kompetencijas, gebėjimą prisitaikyti kultūrinėje aplinkoje ir susipažinimą su Europos švietimo standartais, o dėl to vėliau gali būti lengviau patvirtinti jų mokymosi rezultatus.

Be to, mobilumas mokymosi tikslais, visų pirma mainai, apimantys mokymosi darbo vietoje elementus, dėl kurių dalyviai įgyja patirties darbo rinkoje, gali tapti postūmiu asmenims svarstyti galimybę grįžti į ES ir ieškoti galimybių dirbti. Remiantis 2017 m. Tarybos rekomendacija dėl absolventų karjeros stebėjimo⁶, parengti priemonės ir metodus, kad būtų galima keistis palyginama su mokymosi ir darbu susijusia informacija apie mobilius absolventus (kurie persikelia į kitą ES šalį su studijomis ar darbu susijusiais tikslais), yra vienas iš prioritetų Europos absolventų karjeros stebėjimo tinklo vykdomoje veikloje, kaip antai 2022 m. Europos absolventų apklausoje.

- **Siūlomoje rekomendacijoje sprendžiamos problemos**

Nors nuo 2011 m., kai buvo priimta Tarybos rekomendacija „Judus jaunimas“, mobilumo mokymosi tikslais srityje padaryta nemenka pažanga, duomenys rodo, kad reikia labiau

⁵ COM(2020) 625 *final*.

⁶ OL C 423/1, 2017 12 9.

pasistengti mobilumo mokymosi tikslais galimybių suteikti visiems, visų pirma mažiau galimybių turintiems asmenims⁷.

2022 m. „Eurobarometro“ apklausa „Jaunimas ir demokratija Europos jaunimo metais“⁸ parodė, kad tik 15 proc. respondentų dalyvavo studijų, mokymo ar pameistrystės programose kitoje ES šalyje. Iš tos pačios apklausos taip pat paaiškėjo, kad, jaunimo nuomone, švietimas ir mokymas, įskaitant laisvą studentų, pameistrių ir mokinių judėjimą, trijose pagrindinėse 2022-ųjų Europos jaunimo metų prioritetinėse srityse pagerėjo. Remiantis 2023 m. „Eurobarometro“ apklausa apie jaunimo integraciją į darbo rinką, kurioje ypatingas dėmesys buvo skiriamas stažuotėms, bent vieną stažuotę kitoje ES šalyje atliko 21 proc. jaunų respondentų; kaip pagrindinės kliūtys, trukdančios dalyvauti tarpvalstybinėse stažuotėse, buvo paminėtas finansinių išteklių ir informacijos apie tokias galimybes trūkumas.

2023 m. mobilumo rezultatų suvestinėje⁹ daugumoje 2011 m. rekomendacijos sričių nustatyti geri rezultatai. Tačiau įvairiose valstybėse narėse padėtis buvo nevienoda. Nustatyta, kad didesnės pažangos labiausiai reikia sistemingai remiant palankių sąlygų neturinčių besimokančių asmenų¹⁰ dalyvavimą mobilumo mokymosi tikslais programose.

COVID-19 pandemija kaip niekada iki šiol sutrikdė švietimą, mokymą ir mokymąsi darbo vietoje. Tai turėjo neigiamą poveikį tiek besimokančių asmenų ir darbuotojų fiziniam mobilumui, tiek jų psichinei ir fizinei sveikatai¹¹. Pandemija taip pat parodė didelę nelygybę, susijusią su vaikų naudojimu internetu teikiamomis galimybėmis, įskaitant švietimo veiklą¹². Tuo pat metu dėl to buvo sparčiai kuriami nauji mobilumo mokymosi tikslais modeliai, pavyzdžiui, mišriojo mobilumo ir virtualių mainų. Kaip matyti iš 2021 m. ES jaunimo ataskaitos, didelį poveikį patyrė ir darbo su jaunimu sektorius, be to, dėl pandemijos padidėjo išteklių poreikis, be kita ko, skaitmeniniam darbui su jaunimu, siekiant palaikyti jaunimo mobilumą mokymosi tikslais, tobulėjimą, įsitraukimą ir sveikatą.

Duomenys, įskaitant Komisijos užsakytą tyrimą „Mobilumo mokymosi tikslais rėmimas: pažanga, kliūtys ir tolesni veiksmai“¹³, kvietimo teikti informaciją ir viešų konsultacijų rezultatai atskleidė pagrindines mobilumo mokymosi tikslais kliūtis, įskaitant finansinius ir socialinius apribojimus, informacijos ir gairių trūkumą, kalbos barjerą ir prieinamumo kliūtis, taip pat administracines kliūtis. Dar viena svarbi kliūtis mobilumui – ribotas automatinio

⁷ Pagal Reglamentą (ES) 2021/817 dėl „Erasmus+“ ir šiame politikos pasiūlyme „mažiau galimybių turintys asmenys“ – žmonės, kurie dėl ekonominių, socialinių, kultūrinių, geografinių ar sveikatos priežasčių, dėl savo kaip migrantų kilmės arba dėl tokių priežasčių kaip negalia ar mokymosi sunkumai, arba bet kokios kitos priežasties, įskaitant priežastis, dėl kurių galėtų kilti diskriminacija pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnį, susiduria su kliūtimis, kurios jiems trukdo veiksmingai pasinaudoti mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis.

⁸ „Eurobarometro“ apklausos: „Jaunimas ir demokratija Europos jaunimo metais“ – 2022 m. gegužės mėn.; „Jaunimo integracija į darbo rinką ypatingą dėmesį skiriant stažuotėms“ – 2023 m. balandžio mėn.

⁹ Mobilumo rezultatų suvestinę pradėta rengti 2016 m., siekiant stebėti, kaip aukštojo mokslo ir pirminio profesinio rengimo ir mokymo srityse įgyvendinama 2011 m. Tarybos rekomendacija. Nuoroda – <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/mobility-scoreboard>.

¹⁰ 2011 m. Tarybos rekomendacijoje palankių sąlygų neturintys besimokantys asmenys apibūdinti kaip asmenys, kurie gali neturėti mobilumo mokymosi tikslais galimybių.

¹¹ 2021 m. Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis. Nuoroda – <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2021/lt/index.html>.

¹² *How families handled emergency remote schooling during the COVID-19 lockdown in spring 2020* („Kaip šeimos pavyko užtikrinti nenumatytą mokymąsi mokykloje nuotoliniu būdu COVID-19 izoliacijos laikotarpiu 2020 m. pavasarį“) 2020 m., JRC ir Eurostatas. IRT naudojimo namų ūkiuose ir asmeninio naudojimo tyrimas [isoc_i, ci_in_h], 2019 m.

¹³ ES leidinių platforma, nuoroda – <https://op.europa.eu>.

kvalifikacijų ir mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų pripažinimo mastas, nes pripažinimo procedūros dažnai lėtos, informacija nėra lengvai prieinama, o atskiros įstaigos naudojami dideli veiksmų laisvė.

2022 m. Konferencijoje dėl Europos ateities Europos piliečiai savo pasiūlymuose dėl būsimos politikos pabrėžė, kad ES ir jos valstybės narės turi skatinti mobilumo galimybes: „*Europoje skatinti tiek fizinius, tiek skaitmeninius mainus įvairiose srityse, įskaitant švietimo srities mainus, porinius projektus, keliavimą ir profesinį mobilumą (be kita ko, mokytojų ir vietos išrinktųjų politikų)*“ ir „*iki 2025 m. sukurti įtraukią Europos švietimo erdvę, kurioje visi piliečiai, įskaitant kaimo ir atokių vietovių gyventojus, turėtų vienodas galimybes gauti kokybišką išsilavinimą ir mokytis visą gyvenimą*“¹⁴. Pagal rekomendacijas tokiuose mainuose visose valstybėse narėse turėtų turėti galimybę dalyvauti visi, nepaisant amžiaus, išsilavinimo lygio, kilmės ir finansinių išteklių. Pasiūlymuose taip pat buvo prašoma stiprinti esamas ES mobilumo programas ir užtikrinti įvairias galimybes jomis naudotis. Vienoje iš rekomendacijų ES konkrečiai raginta į ES lygmens mainų ir mobilumo programas įtraukti sporto veiklą.

2023 m. Europos piliečių mobilumo mokymosi tikslais forumas pateikė 21 rekomendaciją¹⁵, kaip sudaryti sąlygas platesniam ir įvairesniam dalyvavimui programoje „Erasmus+“ ir kitose mobilumo mokymosi tikslais programose. Rekomendacijose daugiausia dėmesio skirta tiksliniam informavimui, įvairaus amžiaus ir kilmės asmenų įtraukimui, daugiakalbystės svarbai, darbuotojų mobilumui mokymosi tikslais ir kitiems mobilumo mokymosi tikslais aspektams, įskaitant pedagogų vaidmenį pripažinimą organizuojant mobilumą mokymosi tikslais ir ekologiškesnį mobilumą.

Mobilumas mokymosi tikslais gali sumažinti įgūdžių trūkumą, nes taip didinamas dalyvių įsidarbinamumas, ugdomi jų universalieji gebėjimai ir prisidedama užtikrinant geresnę įgūdžių atitiktį. Be to, tapus patraukliu mobilumo mokymosi tikslais regionu vietos darbdaviai turi didesnę potencialių darbuotojų pasirinkimą. Šiuo metu trys ketvirtadaliai (74 proc.) Europos MVĮ teigia, kad konkrečiai susiduria su įgūdžių trūkumu bent vienai darbo vietai savo įmonėje. Be to, beveik 4 iš 5 įmonių apklausoje nurodo, kad joms apskritai sunku rasti tinkamų įgūdžių turinčių darbuotojų, o daugiau nei pusei jų (53 proc.) kyla sunkumų išlaikyti kvalifikuotus darbuotojus¹⁶.

• Pasiūlymo tikslai

Šio politikos pasiūlymo tikslas – valstybių narių ir Komisijos veiksmais visiems suteikti daugiau mobilumo mokymosi tikslais galimybių. Juo siekiama palaipsniui užtikrinti, kad mobilumas mokymosi tikslais Europos švietimo erdvėje taptų norma, o ne išimtimi.

Siekdama skatinti mobilumą mokymosi tikslais ir padaryti jį įtraukesnį, Komisija siūlo nustatyti naujus ES lygmens tikslus ir iki 2030 m. siekti, kad:

– aukštojo mokslo srityje mobilumo mokymosi tikslais patirties turinčių absolventų dalis būtų bent 25 proc.;

¹⁴ 2021–2022 m. Konferencijoje dėl Europos ateities susibūrę 800 atsitiktinai atrinktų piliečių pateikė rekomendacijų dėl būsimos politikos, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_lt#final-reports-and-proposals.

¹⁵ 2023 m. kovo ir balandžio mėn. Europos piliečių mobilumo mokymosi tikslais forumo svarstymuose dalyvavo 150 atsitiktine tvarka atrinktų visų amžiaus grupių ir įvairios kilmės piliečių. Galutinių rekomendacijų nuoroda – https://citizens.ec.europa.eu/learning-mobility-panel_lt.

¹⁶ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa FL529. „Europos įgūdžių metai. Įgūdžių trūkumas, įdarbinimo ir darbuotojų išlaikymo strategijos mažosiose ir vidutinėse įmonėse“, nuoroda – https://data.europa.eu/data/datasets/s2994_fl529_eng?locale=lt.

- profesinio rengimo ir mokymo srityje mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis užsienyje pasinaudojusių profesinio mokymo įstaigų mokinių dalis būtų bent 15 proc.;
- visose švietimo ir mokymo, taip pat jaunimo ir sporto sistemose mažiau galimybių turintys asmenys sudarytų bent 20 proc. visų mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis užsienyje pasinaudojusių besimokančių asmenų.

Pasiūlymu taip pat siekiama konkrečiai skatinti mokytojų ir pameistrių mobilumą mokymosi tikslais, parengus specialius politikos metmenis, kurie išdėstyti prieduose. Mobilumo mokymosi tikslais patirties turintys mokytojai rodo reikšmingą pavyzdį besimokantiems asmenims ir yra vieni pagrindinių asmenų, mokyklose skatinančių mobilumą mokymosi tikslais. Patiems mokytojams mobilumas mokymosi tikslais gali ne tik padėti įgyti žinių ir įgūdžių, skatinančių keistis gerąja patirtimi, bet ir duoti didelės naudos, susijusios su kultūrine, pažintine ir asmenine mokymosi patirtimi. Mobilumo mokymosi tikslais galimybės taip pat didina mokytojo profesijos patrauklumą ir gali padėti pritraukti mokytojus į mokyklas ir juos išlaikyti. Didesnis pameistrių mobilumas padės šalinti įgūdžių spragas, remti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir padidinti jaunimo įsidarbinamumą. Pameistrai susiduria su tam tikromis kliūtimis, pavyzdžiui, dėl sudėtingų teisinių prievolių, susijusių su pameistrio statusu, pačių pameistrių jauno amžiaus, skirtingų nacionalinių pameistrystės programų ir mokymo programų, kurių reikia laikytis dalyvaujant mobilumu grindžiamuose mainuose, ir darbdavių nenoro įsitraukti į mobilumo mokymosi tikslais programas dėl rizikos, kad sumažės našumas. Rekomendacija siekiama sukurti nuoseklią politikos sistemą, į kurią būtų įtraukti pasiūlymai dėl trumpalaikių papildomų pakeitimų ir išsamios ilgalaikės strategijos elementų.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Pasiūlymas grindžiamas esamomis politikos nuostatomis, kuriomis įgalinamas ir palaikomas mobilumas mokymosi tikslais, ir jas papildo. Aktualiausios nuostatos nurodytos toliau.

2021 m. vasario 18 d. Tarybos rezoliucijoje dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.)¹⁷ nustatytas vienas iš jos strateginių prioritetų – siekti, kad mokymasis visą gyvenimą ir mobilumas taptų tikrove visiems. 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rezoliucijoje „Europos švietimo erdvė. Žvelgiant į 2025 m. ir vėliau“¹⁸ pabrėžiama, kad siekiant užbaigti kurti Europos švietimo erdvę, labai svarbu nustatyti ir pašalinti likusias mobilumo mokymosi ir mokymo tikslais kliūtis.

Pagal Europos socialinių teisių ramsčio pirmąjį principą¹⁹ kiekvienas turi teisę į kokybišką ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą, kad galėtų išsaugoti ir įgyti įgūdžius, leidžiančius visavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime ir sėkmingai įveikti permainas darbo rinkoje visoje Europos Sąjungoje.

2023 m. gegužės 9 d. iki 2024 m. gegužės 8 d. paskelbti Europos įgūdžių metai²⁰, siekiant skatinti į įgūdžius orientuotą politiką ir investicijas, kad žmonių siekiai, poreikiai ir įgūdžių rinkiniai, įskaitant naudojantis mobilumo galimybėmis įgytus įgūdžius, atitiktų darbo rinkos poreikius ir galimybes.

¹⁷ OL C 66, 2021 2 26, p. 1–21.

¹⁸ OL C 185, 2023 5 26, p. 35–38.

¹⁹ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/lt/>

²⁰ https://year-of-skills.europa.eu/index_en

2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategijoje²¹ pabrėžiama mobilumo mokymosi tikslais svarba, kad jaunimas Europos aplinkoje įgytų mainų, bendradarbiavimo, kultūrinių ir pilietinių veiksmų patirties. Tarybos rezoliucijoje dėl Europos darbo su jaunimu darbotvarkės nustatymo sistemos²² raginama propaguoti darbo su jaunimu europinį aspektą per tarpvalstybinius ir tarptautinius mainus, bendradarbiavimą, tarpkultūrinį mokymąsi ir tarpusavio mokymąsi.

2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendacijoje dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo²³ ir 2023 m. Europos neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo gairėse²⁴ pabrėžiama, kad neformaliojo ir savaiminio mokymosi būdu pasiektų mokymosi rezultatų patvirtinimas gali turėti didelės įtakos didinant įsidarbinamumą ir mobilumą mokymosi tikslais, visų pirma nepalankias socialines ir ekonomines sąlygas turinčių arba žemos kvalifikacijos asmenų.

2014 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendacija dėl stažučių kokybės sistemos²⁵ taikoma stažuotėms ne formaliojo švietimo ir mokymo srityje, įskaitant tarpvalstybines stažuotes. Šiuo metu Komisija atnaujiną šią sistemą.

Vienas iš 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacijos dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros²⁶ platesnių tikslų – didinti darbuotojų ir besimokančių asmenų mobilumą ir socialinę integraciją.

2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendacijoje dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos²⁷ nustatyta 14 kriterijų, kuriais siekiama propaguoti bendrą sutarimą dėl nacionalinių pameistrystės sistemų, kuris yra vienas pagrindinių veiksnių didinant tarpusavio pasitikėjimą ir palengvinant tarpvalstybinį pameistrių mobilumą. Rekomendacijoje raginama palaipsniui skatinti tarpvalstybinį pameistrių mobilumą darbo vietoje arba švietimo ir mokymo įstaigose kaip pameistrių kvalifikacijos dalį. Pameistrių mobilumą taip pat skatina Europos pameistrystės aljansas.

2018 m. balandžio 18 d. Sprendimu dėl „Europass“ sukurta Europos sistema formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi būdais, be kita ko, naudojantis mobilumo galimybėmis, įgytų įgūdžių ir kvalifikacijų skaidrumui ir supratimui remti naudojantis internetine platforma, kurioje siūlomos internetinės priemonės ir teikiama informacija apie tarnybas, kurios teikia rekomendacijas dėl tarpvalstybinio mobilumo mokymosi tikslais ir karjeros valdymo.

2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacijoje dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo²⁸ pabrėžiama, kad svarbu Europos kvalifikacijas ir mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatus aukštojo mokslo ir vidurinio ugdymo įstaigose pripažinti netaikant atskiros pripažinimo procedūros. Įgyvendinimo ataskaitoje²⁹ ir 2023 m. gegužės

²¹ Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos: 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija (OL C 456, 2018 12 18, p. 1–22).

²² OL C 415, 2020 12 1, p. 1–8.

²³ [OL C 398, 2012 12 22, p. 1–5.](#)

²⁴ CEDEFOP (2023). Europos neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo gairės. Liuksemburgas, Leidinių biuras. CEDEFOP leidinių serija; Nr. 124, <http://data.europa.eu/doi/10.2801/389827>.

²⁵ OL C 88, 2014 3 27, p. 1–4.

²⁶ [OL C 189, 2017 6 15, p. 15–28.](#)

²⁷ [OL C 153, 2018 5 2, p. 1–6.](#)

²⁸ [OL C 444, 2018 12 10, p. 1–8.](#)

²⁹ [COM\(2023\) 91 final.](#)

26 d. priimtose susijusiose Tarybos išvadose³⁰ pabrėžiama, jog būtinos nemažos papildomos pastangos, kad automatinis pripažinimas ES taptų tikrove.

2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi³¹ siekiama gerinti kalbų mokymąsi nuo ankstyvo amžiaus ir mokyklose ir profesinio rengimo bei mokymo įstaigose ugdyti „kalbinį sąmoningumą“, kad daugiau jaunuolių be savo gimtosios kalbos kalbėtų bent dviem Europos kalbomis.

2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikate dėl Europos švietimo erdvės sukūrimo iki 2025 m.³² pabrėžiama, kad Sąjungos mainų programos ir tarptautinis bendradarbiavimas švietimo srityje padėjo Europai tapti patraukliu regionu, todėl paspartėjo inovacijų diegimas ir darbo vietų kūrimas.

2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacijoje dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo³³ nustatytas naujas ES lygmens tikslas, kad iki 2025 m. 8 proc. profesinio mokymo įstaigų mokinių pasinaudotų mobilumo mokymosi tikslais užsienyje galimybėmis. Rekomendacijoje pabrėžiama, kokios svarbios mobilumo galimybės profesinio rengimo ir mokymo sektoriuje besimokantiems asmenims ir darbuotojams, taip pat organizacijoms, nes tai reikšmingas būdas praktiškai įgyvendinti tarptautinimo strategijas. Osnabriuko deklaracijoje³⁴, kurią patvirtino už profesinį rengimą ir mokymą atsakingi ministrai, Europos socialiniai partneriai ir Komisija, nacionalinių valdžios institucijų prašoma remti profesinio rengimo ir mokymo įstaigų mokinių ir suaugusiųjų, įskaitant pameistrius, mobilumą ir tam sudaryti palankesnes sąlygas.

Į Vakarų Balkanų inovacijų, mokslinių tyrimų, švietimo, kultūros, jaunimo ir sporto darbotvarkę, t. y. 2021 m. spalio 6 d. Brdo aukščiausiojo lygio susitikime paskelbtą išsamią ilgalaikę ES ir Vakarų Balkanų bendradarbiavimo strategiją, įtrauktas tikslas gerinti mobilumą mokymosi tikslais.

2022 m. sausio 18 d. Europos universitetų strategijoje³⁵ nustatyti tikslai plėtoti Europos kokybės užtikrinimo ir pripažinimo sistemą, kad būtų skatinamas automatinis kvalifikacijų pripažinimas visoje Europoje ir remiamas skaidrus ir sąžiningas trečiųjų šalių piliečių, įskaitant pabėgėlius, kvalifikacijų pripažinimas pasitelkiant akademinio pripažinimo centrų tinklą³⁶ ir ES skaidrumo priemonės – Europos kvalifikacijų sandarą ir Europos skaitmeninius mokymosi kredencialus.

2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacijoje dėl Europos aukštojo mokslo institucijų ryšių užmezgimo siekiant veiksmingai bendradarbiauti numatyta stiprinti sisteminių ir ilgalaikį tarpvalstybinį įstaigų lygmens bendradarbiavimą, be kita ko, sukuriant jungtinio Europos laipsnio ženklą ir institucionalizuoto bendradarbiavimo priemones, pavyzdžiui, galimą aukštojo mokslo institucijų aljansų Europos teisinį statusą.

³⁰ [OL C 185, 2023 5 26, p. 44–50.](#)

³¹ [OL C 189, 2019 6 5, p. 15–22.](#)

³² [COM\(2020\) 625 final.](#)

³³ [OL C 417, 2020 12 2, p. 1–16.](#)

³⁴ 2020 m. lapkričio 30 d. patvirtinta Osnabriuko deklaracija dėl profesinio rengimo ir mokymo kaip ekonomikos atsigavimo ir teisingo perėjimo prie skaitmeninės ir žaliosios ekonomikos įgalinimo priemonė. Nuoroda – <https://www.cedefop.europa.eu/en/content/osnabruck-declaration-2020-vocational-education-and-training-enabler-recovery-and-just-transitions>.

³⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos universitetų strategijos ([COM\(2022\) 16 final](#)).

³⁶ Europos regiono informacijos centrų tinklo ir Europos Sąjungos nacionalinių akademinio pripažinimo informacijos centrų bendras tinklas (ENIC-NARIC).

2022 m. balandžio 5 d. Tarybos išvadose dėl mokytojų ir dėstytojų mobilumo didinimo³⁷ raginama skatinti ir plėsti mokytojų ir dėstytojų mobilumą, kad jis taptų bendru jų mokymo ir karjeros elementu. Pagal 2021–2027 m. programą „Erasmus+“ remiamose „Erasmus+“ mokytojų akademijose taip pat išbandomos naujos priemonės, kuriomis remiamas mokytojų mobilumas ir sudaromos sąlygos mokytojams ir mokytojų pedagogams mokytis vieniems iš kitų per tarpvalstybinius tinklus, praktikų bendruomenes ir bendras mokytojų rengimo įstaigų programas.

2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl jaunųjų savanorių mobilumo Europos Sąjungoje³⁸ siekiama sudaryti palankesnes sąlygas geresnei tarpvalstybinei jaunimo savanoriškai veiklai Sąjungoje. Joje pabrėžiama tarptautinės jaunimo savanoriškos veiklos įtraukimo, kokybės, pripažinimo ir tvarumo aspektų svarba.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

ES lygmeniu remiamas mobilumas mokymosi tikslais yra susijęs su kitomis atitinkamomis politikos sritimis, pavyzdžiui, švietimu ir mokymu, užimtumu, pilietiškumu ir demokratiniu dalyvavimu, socialine įtrauktimi, nediskriminavimu, teisėta migracija ir integracija, kalbų mokymusi, kūrybiškumu ir kultūra, klimato politikos veiksmais ir skaitmeninimu.

Pasiūlymu ne tik prisidedama prie Europos švietimo erdvės kūrimo, bet ir padedama įgyvendinti Europos įgūdžių darbotvarkę, kuria siekiama spręsti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemas ir skatinti kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, taip pat ES vaiko teisių strategiją, kurioje pripažįstama vaikų teisė pradėti gyvenimą geriausiu įmanomu būdu ir ugdyti visą jų potencialą ir raginama dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti įtraukų, neseleguotą ir kokybišką švietimą³⁹. Juo taip pat remiamas Skaitmeninio švietimo veiksmų planas, pagal kurį siekiama išnaudoti skaitmeninių technologijų galimybes mokymosi ir mokymo tikslais. Pagal Europos socialinių teisių ramsčio⁴⁰ pirmąjį principą kiekvienas turi teisę į kokybišką ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą, kad galėtų išsaugoti ir įgyti įgūdžius, leidžiančius visavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime ir sėkmingai įveikti permainas darbo rinkoje visoje Europos Sąjungoje. Pasiūlymas taip pat suderintas su ES politika ir iniciatyvomis, kuriomis siekiama skatinti mobilumą, pavyzdžiui, su Europos įgūdžių darbotvarke ir daugiakalbystės bei kultūrų dialogo skatinimo iniciatyvomis, be kita ko, ES daugiakalbystės strategija. Skatinant mobilumą mokymosi tikslais, pasiūlymu asmenys raginami ugdyti savo kalbinius įgūdžius, kultūrinį sąmoningumą ir tarpkultūrinius įgūdžius.

Mobilumas mokymosi tikslais remiamas įgyvendinant daug ES programų ir priemonių, visų pirma:

- programa „Erasmus+“ suteikia tarpvalstybinio ir tarptautinio mobilumo mokymosi tikslais galimybių bet kokio amžiaus besimokantiems asmenims, švietimo ir mokymo darbuotojams, su jaunimu dirbantiems asmenims ir įvairiai jaunimo dalyvavimo veiklai;
- Europos solidarumo korpusas suteikia jaunimui galimybių dalyvauti savanoriškoje ir solidarumo veikloje visoje ES ir už jos ribų, taip pat su humanitarine pagalba susijusioje veikloje visame pasaulyje;

³⁷ [OL C 167, 2022 4 21, p. 2–8.](#)

³⁸ [OL C 157, 2022 4 11, p. 1–9.](#)

³⁹ COM(2021) 142 *final*. ES vaiko teisių strategijoje pabrėžiama, kad daugiau kaip 22 proc. vaikų ES gresia skurdas ir socialinė atskirtis, o maždaug 10 proc. jaunuolių ES anksti palieka mokyklą.

⁴⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32017C1213%2801%29>.

- „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir Europos regioninės plėtros fondas remia valstybių narių ir regionų pastangas užtikrinti vienodas galimybes gauti įtraukų, neseleguotą švietimą, mokymą ir įgūdžių ugdymą nuo ankstyvojo ugdymo iki aukštojo mokslo lygmens. Skatindami bendrąjį ir profesinį rengimą ir mokymą, taip pat suaugusiųjų švietimą ir mokymąsi, šie fondai taip pat padeda lengviau užtikrinti prieinamumą asmenims su negalia ir jų įtrauktį ir taip sudaro palankesnes sąlygas visiems naudotis mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis. Iš „Europos socialinio fondo +“ finansuojama iniciatyva ALMA (*Aim, Learn, Master, Achieve* – Siekti, mokytis, išmokti, pasiekti) siekiama padėti palankių sąlygų neturinčiam nesimokančiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam jaunimui integruotis į visuomenę palengvinant jų grįžimą į švietimo ir mokymo sistemą ar darbo rinką. Įgyvendinant šią iniciatyvą dalyviams suteikiama 2–6 mėnesių darbo patirtis kitoje valstybėje narėje kaip mokymą, konsultuojamąjį ugdymą ir konsultavimą apimančio išsamaus projekto ciklo dalis;
- INTERREG padeda šalinti kliūtis pasienyje, be kita ko, susijusias su mobilumu mokymosi tikslais, ir suteikia nacionalinėms ir regioninėms valdžios institucijoms, taip pat švietimo ir mokymo įstaigoms galimybę bendradarbiauti ugdant įgūdžius, visų pirma jaunimo;
- pagal techninės paramos priemonę valstybėms narėms paprašius teikiamos specialiai pritaikytos ekspertinės žinios, kad jos galėtų reformuoti ir didinti mobilumą mokymosi tikslais, visų pirma įgyvendinant pavyzdines iniciatyvas, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama talentų pritraukimui, jaunimo švietimui ir įgūdžiams. Be to, pavyzdine iniciatyva „Viešojo administravimo institucijų darbuotojų mainai“ (PACE) skatinamas valstybių narių bendradarbiavimas ir tarpvalstybiniai valstybės tarnautojų mainai, siekiant stiprinti jų įgūdžius ir administracinius gebėjimus, be kita ko, švietimo srityje;
- pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“ nurodoma, kad mobilumas mokymosi tikslais tarp ES ir šalių partnerių yra vienas pagrindinių būdų panaikinti skurdą, kovoti su nelygybe ir diskriminacija ir skatinti žmogaus socialinę raidą;
- pagal Pasirengimo narystei paramos priemonę (PNPP III) nustatyta, kad laikantis reglamento turi būti užtikrinamos galimybės prisidėti prie šalių, kurios stoja į ES, socialinio ir ekonominio vystymosi, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Siūloma Tarybos rekomendacija grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 165 ir 166 straipsniais.

Pagal SESV 165 straipsnio 1 dalį ES „prie geros kokybės švietimo plėtojimo prisideda skatindama valstybių narių bendradarbiavimą ir prireikus paremdama bei papildydama jų veiksmus, kartu visiškai pripažindama valstybių narių atsakomybę už mokymo turinį ir švietimo sistemų organizavimą“.

Pagal SESV 165 straipsnio 2 dalies antrą, trečią, penktą ir šestą įtraukus Sąjungos veiksmams siekiama:

- skatinti studentų ir dėstytojų mobilumą, be kita ko, skatinant akademinį diplomų ir studijų trukmės pripažinimą;
- remti švietimo įstaigų bendradarbiavimą;
- skatinti plėsti jaunimo ir socialinės-pedagoginės pakraipos instruktorių mainus ir skatinti jaunimą dalyvauti Europos demokratiname gyvenime;
- skatinti nuotolinio švietimo plėtrą.

SESV 165 straipsnio 4 dalies antroje įtraukoje nustatyta, kad padėdama siekti šiame straipsnyje nurodytų tikslų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priima rekomendacijas.

Pagal SESV 166 straipsnio 1 dalį ES įgyvendina profesinio mokymo politiką, kuria remiami ir papildomi valstybių narių veiksmai, kartu visiškai pripažindama valstybių narių atsakomybę už profesinio mokymo turinį ir organizavimą.

Pagal SESV 166 straipsnio 2 dalies trečią įtrauką Sąjungos veiksmams siekiama:

- „palengvinti profesinio mokymo prieinamumą ir skatinti instruktorių ir apmokomų asmenų, ypač jaunimo, judėjimą“.

SESV 166 straipsnio 4 dalies gale nustatyta, kad padėdama siekti šiame straipsnyje nurodytų tikslų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priima rekomendacijas.

Šia iniciatyva nesiūloma išplėsti ES reguliavimo įgaliojimų ar nustatyti valstybėms narėms kitų privalomų įpareigojimų. Valstybės narės atsižvelgdamos į nacionalines aplinkybes nuspręš, kaip įgyvendins šią Tarybos rekomendaciją.

• **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Šis pasiūlymas atitinka Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 5 straipsnio 3 dalyje nustatytą subsidiarumo principą.

Pagal SESV 165 straipsnio 1 dalį ir 166 straipsnio 1 dalį valstybės narės atitinkamai atsakingos už mokymo turinį ir savo švietimo bei profesinio mokymo sistemų organizavimą. Be to, esama duomenų, kad joms kyla įvairių bendrų problemų, susijusių su švietimo rezultatais ir gerove mokyklose.

Šioje Tarybos rekomendacijoje bus visapusiškai paisoma valstybių narių atsakomybės už mokymo turinį ir švietimo bei profesinio mokymo sistemų organizavimą, taip pat gerbiama jų kultūrų ir kalbų įvairovė. Be to, rekomendacijoje bus atsižvelgiama į tai, kad ES vaidmuo yra papildomas ir pagalbinis, o bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje Europoje savanoriškas. Europos švietimo erdvėje šia iniciatyva bus remiamos valstybių narių pastangos plėtoti ir įgyvendinti politiką ir mechanizmus, atsižvelgiant į savo nacionalines sistemas ir struktūras.

Pagal šią iniciatyvą nesiūloma išplėsti ES reguliavimo įgaliojimų ar valstybėms narėms nustatyti kitų privalomų įpareigojimų pagal 165 straipsnio 4 dalį ir 166 straipsnio 4 dalį, kuriose valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimas atitinkamai švietimo ir profesinio mokymo srityse nėra numatytas. Jos Europos pridėtinė vertė iš esmės grindžiama ES gebėjimu sutelkti politinį dalyvavimą nacionaliniu lygmeniu ir remti švietimo ir mokymo sistemas pasitelkiant politikos gaires, bendras priemones ir fondus (programą „Erasmus+“, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, „Europos socialinį fondą +“, Europos regioninės plėtros fondą, Skaitmeninės Europos programą, programą „Europos horizontas“, techninės paramos priemonę, Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą), kartu visapusiškai laikantis subsidiarumo principo.

- **Proporcingumo principas**

Šis pasiūlymas atitinka ES sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą proporcingumo principą.

Nei šios siūlomos Tarybos rekomendacijos turiniu, nei forma neviršijama to, kas būtina jos tikslams pasiekti. Valstybės narės įsipareigojimus prisiims savanoriškai ir kiekviena valstybė narė galės laisvai spręsti, kokio požiūrio laikytis.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siekiant padėti pasiekti SESV 165 ir 166 straipsniuose nurodytus tikslus, SESV numatyta, kad Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priima rekomendacijas.

Švietimo ir mokymo srityje Tarybos rekomendacija yra tinkama priemonė, nes šioje srityje ES turi papildomąją kompetenciją, o tokia priemone dažnai naudojamosi ES lygmeniu imantis veiksmų šiose srityse. Kaip teisinė priemonė, ji atspindi valstybių narių įsipareigojimą imtis šiame dokumente išdėstytų priemonių, taip pat ją sukuriama tvirtas bendradarbiavimo šioje srityje politinis pagrindas, kartu visiškai pripažįstant valstybių narių įgaliojimus švietimo ir mokymo srityje.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Remiantis 2011 m. Tarybos rekomendacija „Judus jaunimas“ parengta mobilumo rezultatų suvestinė ir taip sukurta Europos šalių pažangos remiant mobilumą mokymosi tikslais stebėsenos sistema. Joje pateikiami aukštojo mokslo ir pirminio profesinio rengimo ir mokymo srities rezultatų suvestinės rodikliai. Šis pasiūlymas grindžiamas mobilumo rezultatų suvestinėje pateiktais mobilumo mokymosi tikslais kokybiniais duomenimis.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis ir tiriamųjų duomenų rinkimas**

Pasiūlymas grindžiamas duomenimis, surinktais per išsamių konsultacijų procesą. Jį sudarė:

- nuo 2023 m. vasario 8 d. iki gegužės 3 d. vykusios 12 savaitių trukmės atviros viešos konsultacijos dėl naujosios iniciatyvos;
- 2023 m. kovo ir balandžio mėn. tris savaitgalius vykęs Europos piliečių mobilumo mokymosi tikslais forumas, kuriame dalyvavo 150 atsitiktinai atrinktų piliečių iš visų 27 valstybių narių; prie šio pasiūlymo pridedama piliečių ataskaita, kurioje pateikiamos piliečių forumo rekomendacijos, diskusijos ir svarstymai mobilumo mokymosi tikslais klausimais;
- įvairių tikslinių grupių, kurias sudarė besimokantys asmenys, darbuotojai, atitinkami suinteresuotieji subjektai ir šios srities ekspertai, veikla;
- įvairios tikslinės konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais, be kita ko, didelio masto renginiuose, taip pat
- įvairūs iniciatyvinės grupės posėdžiai, ekspertų grupės posėdžiai ir posėdžiai su socialiniais partneriais.

Pasiūlymas taip pat grindžiamas 2023 m. PPMI grupės atliktu tyrimu „Mobilumo mokymosi tikslais rėmimas: pažanga, kliūtys ir tolesni veiksmai“⁴¹, kuriame, be kita ko, apžvelgiami pagrindiniai pokyčiai nuo tada, kai buvo paskelbta 2011 m. Tarybos rekomendacija, ir mobilumo mokymosi tikslais tendencijos.

- **Poveikio vertinimas**

Atsižvelgiant į tai, kad siūloma veikla tik papildys valstybių narių iniciatyvas, taip pat į savanorišką siūlomos veiklos pobūdį ir numatomo poveikio mastą, poveikio vertinimas nebuvo atliktas. Rengiant pasiūlymą remtasi ankstesniais tyrimais⁴², konsultacijomis su valstybėmis narėmis, tikslinėmis konsultacijomis ir viešomis konsultacijomis.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma.

- **Pagrindinės teisės**

Šiame pasiūlyme dėl Tarybos rekomendacijos paisoma pagrindinių teisių ir principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, kurioje teigiama, kad solidarumas yra viena iš visuotinių vertybių, kuriomis grindžiama ES. Visų pirma, šiame pasiūlyme visapusiškai atsižvelgiama į Chartijos:

- 8 straipsnį (teisę į asmens duomenų apsaugą);
- 13 straipsnį (akademinę laisvę);
- 14 straipsnį (teisę į mokslą);
- 21 straipsnį (teisę į nediskriminavimą);
- 24 straipsnį (vaiko teises);
- 26 straipsnį (asmenų su negalia integravimą).

Priemonės bus vykdomos laikantis ES asmens duomenų apsaugos teisės, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo⁴³ (Bendrojo duomenų apsaugos reglamento).

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šiai iniciatyvai įgyvendinti papildomų išteklių iš ES biudžeto nereikės.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Siekdama padėti įgyvendinti rekomendaciją, Komisija peržiūrės 2025–2030 m. nacionalinius veiksmų planus, kuriuos valstybės narės turi parengti, ir 2026 m. parengs apžvalginę ataskaitą.

⁴¹ ES leidinių platforma, nuoroda – <https://op.europa.eu>.

⁴² Išsamios nuorodos pateikiamos Komisijos tarnybų darbiname dokumente.

⁴³ OL L 119, 2016 5 4, p. 1–88.

Komisija ketina pateikti ataskaitą dėl rekomendacijos įgyvendinimo pagal Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Politikos pasiūlyme pristatoma išsami sistema, kaip būtų įtvirtinamos mobilumui mokymosi tikslais palankios sąlygos, sprendžiami iššūkiai ir teikiamos paskatos. Juo siekiama užtikrinti, kad mobilumas mokymosi tikslais taptų neatsiejama visų švietimo ir mokymo krypčių dalimi, stiprinti kalbų mokymąsi ir užtikrinti, kad mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatai ES viduje būtų pripažįstami automatiškai. Juo taip pat siekiama, kad mobilumas mokymosi tikslais taptų įtraukesnis ir prieinamesnis, raginant valstybes nares imtis papildomų veiksmų teikiant gaires, pakankamą finansavimą ir kitokią paramą mažiau galimybių turintiems asmenims. Pasiūlymu taip pat siekiama, kad mobilumas mokymosi tikslais taptų tvaresnis aplinkos atžvilgiu, kad būtų naudojamos skaitmeninės technologijos jam palengvinti ir kad būtų propaguojamos ES vertybės. Be to, pasiūlymu siekiama sudaryti palankesnes sąlygas tvirčiau bendradarbiauti su pagrindinėmis trečiosiomis šalimis, kaip numatyta pagal specialistų pritraukimo partnerysčių iniciatyvą, propaguojant ES kaip patrauklų regioną specialistams iš trečiųjų šalių mokytis, mokyti ir studijuoti ir gerinant sąžiningą ir skaidrų trečiųjų šalių kvalifikacijų, taip pat dalinio ir ankstesnio mokymosi pripažinimą.

Pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente aprašomi naujausi mokslinių tyrimų duomenys ir įvairių konsultacijų rezultatai, kuriais grindžiama siūloma rekomendacija.

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

„Europa kelyje“ – mobilumo mokymosi tikslais galimybės visiems

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 165 ir 166 straipsnius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2017 m. kovo 25 d. Romos deklaracijoje ES vadovai įsipareigojo kurti Sąjungą, kurioje jaunimas gautų geriausią išsilavinimą ir mokymą ir galėtų studijuoti ir rasti darbą visame žemyne;
- (2) įrodyta, kad mobilumas mokymosi tikslais – labai vertinga patirtis, leidžianti besimokantiems asmenims įgyti asmeniniam, mokymosi ir profesiniam tobulėjimui reikalingų kompetencijų⁴⁴. Tarpvalstybinė mokymosi patirtis didina kultūrų tarpusavio supratimą ir padeda kurti bendrą Europos tapatybę. Tiek įvažiuojamojo, tiek išvažiuojamojo mobilumo mokymosi tikslais organizavimas taip pat yra svarbi paskata švietimo ir mokymo įstaigoms ir neformaliojo bei savaiminio mokymosi paslaugų teikėjams gerinti siūlomo mokymosi kokybę;
- (3) mobilumas mokymosi tikslais yra svarbus siekiant padėti ES spręsti įgūdžių trūkumo problemas, visų pirma tų įgūdžių, kurių reikia žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai įgyvendinti ir besimokantiems asmenims pereiti į darbo rinką. Įgūdžiams įgyti ir įsidarbinti naudingas mokymasis darbo vietoje, įskaitant kitoje šalyje praleistus laikotarpius. Mobilumas mokymosi tikslais taip pat gali palengvinti trečiųjų šalių piliečių integraciją į ES darbo rinką;
- (4) siekiant sukurti Europos švietimo erdvę labai svarbu visiems suteikti mobilumo mokymosi tikslais galimybių. 2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikate dėl Europos švietimo erdvės sukūrimo iki 2025 m.⁴⁵ paskelbta, kad bus atnaujinta mobilumo mokymosi tikslais sistema, 2011 m. Tarybos rekomendacija „Judus jaunimas – besimokančio jaunimo judumo skatinimas“⁴⁶ ir sukurta mokytojų mobilumo mokymosi tikslais politikos sistema, kad daugiau besimokančių asmenų ir mokytojų galėtų pasinaudoti mobilumo galimybėmis. Šia rekomendacija 2011 m.

⁴⁴ Remiantis 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų (OL C 189, 2018 6 4, p. 1–13), kompetencijos apibrėžiamos kaip žinių, įgūdžių ir nuostatų derinys.

⁴⁵ [COM\(2020\) 625 final.](#)

⁴⁶ OL C 199, 2011 7 7, p. 1.

Tarybos rekomendacija atnaujinama sugriežtinant jos nuostatas, išplečiant mobilumo mokymosi tikslais galimybes, kad jomis galėtų naudotis ne tik jaunimas, tačiau ir bet kokio amžiaus besimokantys asmenys ir darbuotojai, ir atsižvelgiant į naujus mokymosi modelius, įskaitant mišrųjų mokymąsi;

- (5) 2021 m. vasario 18 d. Tarybos rezoliucijoje dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.)⁴⁷ nustatytas vienas iš jos strateginių prioritetų – siekti, kad mokymasis visą gyvenimą ir mobilumas taptų tikrove visiems. 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rezoliucijoje „Europos švietimo erdvė. Žvelgiant į 2025 m. ir vėliau“⁴⁸ pabrėžiama, kad siekiant užbaigti kurti Europos švietimo erdvę, labai svarbu nustatyti ir pašalinti likusias mobilumo mokymosi ir mokymo tikslais kliūtis ir kartu skatinti įtraukų, tvarų ir subalansuotą mobilumą;
- (6) Europos profesinio mokymo plėtros centro (CEDEFOP) surinkti duomenys rodo, kad šalys turi dėti daugiau pastangų pagerinti savo vidutiniškus rezultatus visokeriopai remdamos profesinio rengimo ir mokymo įstaigų mokinių, ypač pameistrių, mobilumą. Iš 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacijos dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo⁴⁹ nacionalinių įgyvendinimo planų analizės⁵⁰ matyti, kad tik maždaug pusė valstybių narių priemonės, kuriomis profesinio rengimo ir mokymo srityje skatinamas mobilumas, paskelbė prioritetinėmis;
- (7) 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendacijos dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos⁵¹ įgyvendinimo analizė⁵² ir CEDEFOP duomenys⁵³ rodo, kad pameistrių mobilumas vis dar nepakankamai išplėtotas ir reikia nuveikti daugiau, kad jie galėtų dalyvauti mobilumu grindžiamuose mainuose;
- (8) 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos išvadose dėl mokytojų ir dėstytojų mobilumo didinimo⁵⁴ raginama skatinti ir plėsti mobilumą, kad jis taptų bendru mokytojų ir dėstytojų mokymo ir karjeros elementu;
- (9) atlikus ES jaunimo strategijos įgyvendinimo analizę⁵⁵ paaiškėjo, jog būtina labiau stengtis, kad visi jaunuoliai ir su jaunimu dirbantys asmenys galėtų veiksmingai naudotis mobilumo galimybėmis. Tai apima savanorišką veiklą pilietinės visuomenės sektoriuje ir tolesnį darbą kuriant veiksmingas kompetencijų, įgytų naudojantis

⁴⁷ OL C 66, 2021 2 26, p. 1–21.

⁴⁸ OL C 185, 2023 5 26, p. 5.

⁴⁹ OL C 417, 2020 12 2, p. 1.

⁵⁰ Informacinis pranešimas *Working together towards attractive, inclusive, innovative, agile and flexible VET* (Bendros pastangos siekiant, kad profesinis rengimas ir mokymas būtų patrauklus, įtraukus, novatoriškas, paslankus ir lankstus), CEDEFOP. Nuoroda – <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications/9180>.

⁵¹ OL C 153, 2018 5 2, p. 1.

⁵² Nuoroda – <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&furtherNews=yes&langId=en&newsId=10070>.

⁵³ *Enablers and disablers of cross-border long-term apprentice mobility: evidence from country- and project-level investigations* (Tarpvalstybinį ilgalaikį pameistrių mobilumą skatinantys ir jam trukdantys veiksniai: šalių ir projektų lygmens tyrimų rezultatai). Nuoroda – https://www.cedefop.europa.eu/files/2021-10/3089_en.pdf.

⁵⁴ OL C 167, 2022 4 21, p. 2.

⁵⁵ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, pridedamas prie Komisijos ataskaitos Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES jaunimo strategijos įgyvendinimo (2019–2021 m.).

mobilumo neformaliojo ir savaiminio mokymosi tikslais galimybėmis, patvirtinimo sistemas, užtikrinant sinergiją su 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl jaunųjų savanorių judumo visoje Europos Sąjungoje⁵⁶;

- (10) užsienio kalbų kompetencijų trūkumas tebėra viena didžiausių kliūčių, trukdančių įgyti mobilumo mokymosi tikslais patirties, studijuoti ir dirbti užsienyje ir visokeriopai atrasti Europos kultūrų įvairovę. Be to, kai kurie kursai užsienio kalba gali paskatinti besimokančius asmenis iš kitos šalies dalyvauti mobilumo mokymosi tikslais veikloje;
- (11) Tarybos rekomendacijos dėl kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio pripažinimo įgyvendinimo ataskaitoje⁵⁷, taip pat susijusiose Tarybos išvadose⁵⁸ pabrėžiama, jog būtinos nemažos papildomos pastangos, kad automatinis pripažinimas ES taptų tikrove. Aukštojo mokslo srityje gerokai pasistengta, kad nacionalinės valdžios institucijos geriau suprastų automatinio pripažinimo idėją. Vis dėlto likę neatitiktimai ir skaidrumo trūkumas yra svarbūs veiksniai, dėl kurių studentai nelinkę dalyvauti mobilumu grindžiamoje veikloje;
- (12) su trečiosiomis šalimis skatinant mobilumą mokymosi tikslais, Europos švietimo sistemos gali tapti patrauklesnės žmonėms iš kitų pasaulio kraštų ir pritraukti gabių žmonių į jų švietimo įstaigas. Tarptautinis bendradarbiavimas švietimo ir mokymo srityje, įskaitant mobilumą mokymosi tikslais, yra labai svarbus siekiant ES geopolitinių prioritetų, visų pirma nustatytųjų strategijoje „Global Gateway“, ir 2030 m. darnaus vystymosi tikslų;
- (13) ypač svarbu skatinti užtikrinti, kad mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis galėtų naudotis mažiau galimybių turintys asmenys, o šiuo įtraukties tikslu grindžiama 2021–2027 m. programa „Erasmus+“. Labai svarbu, kad šis tikslas būtų keliamas ir kitose mobilumo mokymosi tikslais programose visoje ES;
- (14) Europos universitetų tinklų iniciatyvos siekis – 50 proc. mobilumas tarp dalyvaujančių įstaigų, o tam, kad būtų galima sukurti jungtinį Europos laipsnį, į mokymo programas taip pat turi būti įtrauktas mobilumas. Padidinus 2021–2027 m. programos „Erasmus+“ biudžetą siekiama ES tikslo užtikrinti, kad daugiau studentų bent kartą savo studijų metu dalyvautų mobilumo mokymosi tikslais veikloje. Todėl svarbu padidinti 20 proc. lygų mobilumo mokymosi tikslais siektiną rodiklį, kuris pirmą kartą buvo nustatytas 2009 m. vykstant Bolonijos procesui. Nuo to laiko sukurtais įrankiais ir šioje rekomendacijoje siūlomomis priemonėmis sudaromos būtinos pagrindinės sąlygos, kad bent 25 proc. aukštojo mokslo įstaigų absolventų dalyvautų mobilumo mokymosi tikslais veikloje;
- (15) mokymosi modeliai pastarąjį dešimtmetį keitėsi, be kita ko, dėl COVID-19 pandemijos, kuri paskatino virtualųjį ir mišrųjį mokymąsi. Sudarius sąlygas mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis plačiau naudotis besimokantiems asmenims, pedagogams ir darbuotojams visuose švietimo ir mokymo, jaunimo ir sporto sektoriuose formaliojo, neformaliojo ir savaiminio mokymosi srityse, taip pat atsirado paskatų plėtoti lanksčius mobilumo mokymosi tikslais formatus;
- (16) reikėtų toliau remti tyrėjų, ypač pradedančiųjų mokslo darbuotojų, subalansuotą mobilumą siekiant paspartinti jų asmeninį ir profesinį tobulėjimą, kuris būtų naudingas užtikrinant Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos konkurencingumą;

⁵⁶ OL C 157, 2022 4 11, p. 1–9.

⁵⁷ [COM\(2023\) 91 final.](#)

⁵⁸ [OL C 185, 2023 5 26, p. 44–50.](#)

- (17) šia rekomendacija siekiama padėti iki 2025 m. sukurti Europos švietimo erdvę. Į švietimo kokybės viziją įtrauktas dvejopos besimokančių asmenų ir mokytojų laisvės būti mobiliems propagavimas – visų pirma nepalankioje socialinėje padėtyje esančių asmenų ir žmonių su negalia, taip pat įstaigų laisvės nevaržomai megzti ryšius tarpusavyje Europoje ir už jos ribų. Įtraukios ir teisingos švietimo ir mokymo sistemos turėtų palaikyti darnias visuomenes, padėti aktyvaus pilietiškumo pagrindus ir didinti įsidarbinamumą. Rekomendacijoje valstybės narės raginamos nustatyti mobilumui mokymosi tikslais palankias sąlygas, pašalinti kliūtis ir sukurti paskatų, įvairiuose sektoriuose atitinkančių konkrečius besimokančių asmenų, pedagogų ir darbuotojų poreikius;
- (18) šia rekomendacija taip pat siekiama sudaryti palankesnes sąlygas glaudžiau bendradarbiauti su pagrindinėmis trečiosiomis šalimis, kaip numatyta pagal specialistų pritraukimo partnerysčių iniciatyvą, taip pat propaguoti ES kaip patrauklų regioną gabiems žmonėms iš trečiųjų šalių mokytis, mokyti ir studijuoti;
- (19) šia rekomendacija siekiama priminti apie esamą ES programų, kuriomis sprendžiami mobilumo mokymosi tikslais klausimai, kaip antai programos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso, ir kitų ES, tarptautinio, nacionalinio ir regioninio lygmens finansavimo priemonių, pavyzdžiui, sanglaudos politikos fondų, visų pirma Europos regioninės plėtros fondo ir „Europos socialinio fondo +“ ir jo iniciatyvos „Siekti, mokytis, išmokti, pasiekti“ (ALMA), sinergiją ir papildomumą;
- (20) šia rekomendacija taip pat siekiama skatinti mokytojų ir pameistrių mobilumą mokymosi tikslais taikant prieduose išdėstytus specialius politikos metmenis. Mokyklose trūksta mokytojų, taigi mobilumas mokymosi tikslais turėtų padidinti šios profesijos patrauklumą. Mobilumo patirties įgiję mokytojai gali rodyti pavyzdį besimokantiems asmenims ir gali padėti skatinti tarpvalstybinį ir tarptautinį bendradarbiavimą. Tarybos išvadose dėl mokytojų ir dėstytojų mobilumo didinimo jų pirminio rengimo ir mokymo metu, taip pat rengimo ir mokymo jiems vykdant profesinę veiklą metu pabrėžiamas teigiamas mobilumo mokymosi tikslais užsienyje poveikis mokytojų profesiniam tobulėjimui ir švietimo sistemoms, taip pat nurodomos mobilumo kliūtys. Pameistriams taip pat kyla tam tikrų kliūčių, susijusių su mokymosi darbo vietoje ypatumais. Jų mobilumas turėtų padėti šalinti įgūdžių spragas, remti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti įsidarbinamumą, ypač jaunimo,

PRIPAŽŪSTA, KAD:

- (21) šioje rekomendacijoje vartojama ta pati mobilumo mokymosi tikslais apibrėžtis kaip ir 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/817, kuriuo nustatoma programa „Erasmus+“. Tai yra fizinis persikėlimas į šalį, kuri nėra gyvenamoji šalis, studijuoti, mokytis ar gauti žinių neformaliojo ar savaiminio mokymosi būdu. Ši rekomendacija apima tiek ES vidaus, tiek tarptautinį mobilumą mokymosi tikslais į ES ir iš jos;
- (22) pagal šią rekomendaciją mobilumas mokymosi tikslais apima besimokančius asmenis ir darbuotojus visuose mokymosi visą gyvenimą sektoriuose, įskaitant mokyklinį ugdymą, aukštąjį mokslą, profesinį rengimą ir mokymą, suaugusiųjų mokymąsi, taip pat jaunimo, su jaunimu dirbančių asmenų ir darbuotojų mobilumą mokymosi tikslais tiek ankstyvojo ugdymo ir priežiūros, tiek sporto srityse. Jis apima visų rūšių mobilumą mokymosi tikslais, įskaitant trumpalaikį mobilumą, grupinį mobilumą, mišrųjį mobilumą, mobilumą kreditų kaupimo tikslais ir mobilumą laispsnio įgijimo tikslais;

- (23) nustatant mobilumo mokymosi tikslais siektiną rodiklį aukštojo mokslo srityje, įtraukiami mobilumo veiksmai apima bent 2 mėnesių išvykstanąjį mobilumą, įskaitant mobilumą stažuoti ir studijų tikslais, ir trumpesnės trukmės mobilumą, atitinkantį bent 3 Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) kreditus. Jie gali būti visiškai fiziniai arba mišrūs, sudaryti ir iš virtualių, ir iš fizinių komponentų. Siektinas rodiklis apskaičiuojamas absolventų lygmeniu, t. y. kiek absolventų bent kartą studijų metu dalyvavo mobilumo mokymosi tikslais veikloje;
- (24) reaguojant į raginimus⁵⁹ nustatyti didesnę siektiną rodiklį nei dabartinis 8 proc. į užsienį išvykstančių profesinio rengimo ir mokymo įstaigų mokinių mobilumo mokymosi tikslais siektinas rodiklis, šioje rekomendacijoje siūloma iki 2030 m. profesinio rengimo ir mokymo įstaigų mokinių, įskaitant pameistrius, dalyvavimo siektiną rodiklį padidinti iki 15 proc. Profesinio rengimo ir mokymo srities siektinas rodiklis grindžiamas rodikliu, apibrėžtu Tarybos išvadose dėl besimokančiųjų judumo lyginamojo standarto (2011/C372/08)⁶⁰ ir Tarybos rekomendacijoje dėl profesinio mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo. Jis matuojamas nustatant, kokia dalis pagal profesinio vidurinio ugdymo programas ir profesinio mokymo turint vidurinį išsilavinimą programas besimokančių asmenų ir pameistrių studijų metu tam tikrą mobilumo laikotarpį praleido užsienyje. Jį skaičiuojant įtraukiami dalyviai, pasinaudoję lankstaus mobilumo galimybėmis, tarkim, pagal programą „Erasmus+“ (pavyzdžiui, trumpalaikio mobilumo, grupinio mobilumo, mišriojo mobilumo, su dalyvavimu profesinio meistriškumo konkursuose susijusio mobilumo);
- (25) pagal Reglamentą (ES) 2021/817 „mažiau galimybių turintys asmenys“ – žmonės, kurie dėl ekonominių, socialinių, kultūrinių, geografinių ar sveikatos priežasčių, dėl savo kaip migrantų kilmės arba dėl tokių priežasčių kaip negalia ar mokymosi sunkumai, arba bet kokios kitos priežasties, įskaitant priežastis, dėl kurių galėtų kilti diskriminacija pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnį, susiduria su kliūtimis, kurios jiems trukdo veiksmingai pasinaudoti mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis;
- (26) šioje rekomendacijoje ir laikantis Programos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso įtraukties ir įvairovės strategijos įgyvendinimo gairių⁶¹, mobilumo mokymosi tikslais kliūtys apima negalią, sveikatos problemas, su švietimo ir mokymo sistemomis susijusias kliūtis, kultūrinius skirtumus, socialines kliūtis, ekonomines kliūtis, su diskriminacija susijusias kliūtis ir geografines kliūtis,

PRIPAŽĮSTA KOMISIJOS KETINIMĄ REMTIS ESAMOMIS INICIATYVOMIS, KURIOS PADĖTŲ ĮGYVENDINTI ŠIĄ REKOMENDACIJĄ, IR STIPRINTI MOBILUMO MOKYMOSI TIKSLAIS FAKTINIŲ DUOMENŲ BAZĘ IMANTIS ŠIŲ VEIKSMŲ:

- (27) suformuluojant šios rekomendacijos 12 punkte nurodytų veiksmų planų rengimo gaires, taip pat parengiant tų planų apžvalginę ataskaitą, siekiant palaikyti tarpusavio mokymosi galimybes ir keitimąsi gerąja patirtimi;

⁵⁹ Be kita ko, Europos Parlamento rezoliucijoje dėl Tarybos rekomendacijos dėl profesinio mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo.

⁶⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52011XG1220\(06\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52011XG1220(06)).

⁶¹ Programos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso įtraukties ir įvairovės strategijos įgyvendinimo gairės, nuoroda – <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy>

- (28) toliau remiant šios rekomendacijos įgyvendinimą remiantis Europos švietimo erdvėje vadovaujamų ekspertų grupių bendradarbiavimu ir bendra kūryba;
- (29) skatinant ir remiant jaunimo dalyvavimą kuriant ir įgyvendinant nacionalinio, vietos ir Europos lygmens mobilumo mokymosi tikslais strategijas ir programas;
- (30) pagal programą „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso programas toliau plėtojant, skatinant ir remiant naudojimąsi ES priemonėmis, kuriomis palaikomas mokymosi užsienyje laikotarpių įgyvendinimas, pavyzdžiui, Europos studento pažymėjimo iniciatyva, internetinės kalbinės paramos priemone, Europos mokyklinio ugdymo platforma, Europos jaunimo portalu, bendrojo mokymosi internetu priemone, priemonėmis „Youthpass“ ir „Europass“;
- (31) pagal programą „Erasmus+“ toliau plėtojant, skatinant ir remiant naudojimąsi ES priemonėmis, kuriomis palaikomas mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų ir kredencialų skaidrumas ir patvirtinimas, visų pirma priemone „Youthpass“ ir „Europass“ platforma ir (arba) „Europass“ mobilumo dokumentu, be kita ko, užtikrinant semantinį sąveikumą pagal Europos mokymosi modelį ir Europos skaitmeninius mokymosi kredencialus;
- (32) be kita ko, pagal programą „Erasmus+“ ir naudojantis politine parama toliau plėtojant ir remiant Europos universitetų aljansus, kad jie galėtų išnaudoti visą savo potencialą ir rodyti pavyzdį aukštojo mokslo sektoriuje skatindami sklandų ir integruotą mobilumą bendruose Europos universitetų miesteliuose, skatindami naudoti mikrokredencialus ir sudarydami sąlygas galimam jungtiniam Europos laipsniui;
- (33) toliau teikiant paramą pagal programą „Erasmus+“ – skatinant valstybių narių bendradarbiavimą ir tarpusavio mokymąsi siekiant užtikrinti, kad būtų automatiškai pripažįstamos kvalifikacijos ir mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatai, švietimo ir mokymo sektoriuose pasiekti visais lygmenimis, įskaitant virtualųjį ir mišrųjį mokymąsi;
- (34) toliau remiant valstybes nares, kad būtų laikomasi visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi, visų pirma vykdant tarpusavio mokymosi veiklą, skatinant iniciatyvas ir renginius, kaip antai Europos kalbų dieną, ir bendradarbiaujant su suinteresuotaisiais subjektais ir tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, Europos Taryba ir EBPO, novatoriškų kalbų mokymosi priemonių kūrimo klausimais;
- (35) skatinant užtikrinti ES programų, kuriomis sprendžiami mobilumo mokymosi tikslais klausimai, kaip antai „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso, ir kitų ES, tarptautinio, nacionalinio ir regioninio lygmens finansavimo priemonių, pavyzdžiui, sanglaudos politikos fondų, visų pirma „Europos socialinio fondo +“ ir Europos regioninės plėtros fondo programų, sinergiją ir papildomumą, kad veiksmai, kuriais propaguojamos mobilumo mokymosi tikslais galimybės, turėtų kuo didesnę poveikį, be kita ko, remiant priemonių ir strategijų, kuriomis siekiama didinti mažiau galimybių turinčių asmenų dalyvavimą, įgyvendinimą;
- (36) padedant valstybėms narėms reformuoti ir tobulinti mobilumo mokymosi tikslais sistemas nacionaliniu ir daugiašaliu lygmenimis;
- (37) nustatant esamų ES, tarptautinio, nacionalinio ar regioninio lygmens finansavimo priemonių intervencijos sritis siekiant didinti informuotumą apie jų galimus veiksmus ir gerąją patirtį remiant mobilumą mokymosi tikslais, taip pat puoselėti atitinkamų suinteresuotųjų subjektų veiksmingą sinerginį požiūrį;

- (38) bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų toliau gerinama duomenų kokybė ir prieinamumas ir parengtos ES lygmens duomenų rinkimo ir analizės metodikos, įskaitant apklausas, pavyzdžiui, Europos absolventų karjeros stebėjimo tyrimą, apie mobilumą mokymosi tikslais visuose švietimo bei mokymo ir jaunimo sektoriuose, kuriose taip pat būtų galima atsižvelgti į įtraukumą ir teritorinę įvairovę, visapusiškai laikantis ES duomenų apsaugos teisės aktų;
- (39) glaudžiai bendradarbiaujant su valstybių narių ekspertais atnaujinti mobilumo rezultatų suvestinę, kad būtų galima stebėti, kaip įgyvendinama ši rekomendacija, ir išplėsti suvestinę įtraukiant visus švietimo bei mokymo ir jaunimo sektorius,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ IR VALSTYBĖMS NARĖMS REKOMENDUOJA:

atsižvelgiant į nacionalinių mokyklinio ugdymo, profesinio rengimo ir mokymo, aukštojo mokslo ir suaugusiųjų švietimo sistemų, taip pat jaunimo ir sporto sektorių ypatumus:

- a) skatinti sklandų besimokančių asmenų, pedagogų ir darbuotojų judėjimą Europos švietimo erdvėje, siekiant remti visų jų įgūdžių, o ypač žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai būtinų kompetencijų, ugdymą, didinti pasitikėjimą įvairiomis švietimo ir mokymo sistemomis, taip pat jaunimo ir sporto sektoriais ir jų supratimą ir skatinti aktyvų pilietiškumą;
 - b) stengtis, kad mobilumo mokymosi tikslais programos būtų įtraukios, aplinkos atžvilgiu tvarios, jose būtų naudojamos skaitmeninės technologijos ir jomis būtų propaguojamos bendros ES vertybės;
 - c) nustatyti naujus ES lygmens tikslus ir iki 2030 m. siekti, kad:
 - aukštojo mokslo srityje mobilumo mokymosi tikslais patirties turinčių absolventų dalis būtų bent 25 proc.;
 - profesinio rengimo ir mokymo srityje mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis užsienyje pasinaudojusių profesinio mokymo įstaigų mokinių dalis būtų bent 15 proc.;
 - visose švietimo ir mokymo, taip pat jaunimo ir sporto sistemose mažiau galimybių turintys asmenys sudarytų bent 20 proc. visų mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis užsienyje pasinaudojusių besimokančių asmenų;
 - d) siekiant įgyvendinti šią rekomendaciją, mobilumo mokymosi tikslais srityje užmegzti struktūrinį bendradarbiavimą su suinteresuotaisiais subjektais;
- (1) suteikti sisteminių mobilumo mokymosi tikslais galimybių, t. y.:
- a) užtikrinti, kad mobilumas mokymosi tikslais užsienyje taptų įprastine ir neatsiejama mokyklinio ugdymo, profesinio rengimo bei mokymo ir pameistrystės, aukštojo mokslo ir suaugusiųjų švietimo ir mokymo sistemų dalimi, į visas švietimo ir mokymo programas įtraukiant galimybę tam tikrus mobilumo mokymosi tikslais laikotarpius praleisti užsienyje, nustatant lanksčius mobilumo langus, pasirenkamuosius kursus ir kitas galimybes;
 - b) remti švietimo ir mokymo paslaugų teikėjus, kad jie plėtotų ir įgyvendintų vis didesnę dalį tarpvalstybinės bendros veiklos, įskaitant bendras programas, pagal kurias suteikiami jungtiniai laipsniai, kuo geriau pasinaudojant Europos iniciatyvomis, visų pirma Europos universitetų aljansais, profesinės kompetencijos centrais, nacionalinėmis profesinio rengimo ir mokymo

grupėmis, inovacijų aljansais ir programos „Erasmus+“ mokytojų akademijomis, taip pat remiantis patirtimi, sukaupta Europos universitetų aljansų, kurie siekia 50 proc. studentų mobilumo rodiklio teikdami fizinio, virtualaus ir mišriojo mobilumo galimybes;

- c) skatinti ir įtvirtinti atvykstantąjį ir išvykstantąjį mobilumą mokymosi tikslais neformaliojo ir savaiminio mokymosi, darbo su jaunimu ir savanoriškos veiklos srityse kaip visiems besimokantiems asmenims ir darbuotojams vertingas ir perspektyvias mobilumo galimybes, be kita ko, didinant informuotumą, taikant informavimo priemones ir teikiant kitokią paramą neformaliojo ir savaiminio mokymosi paslaugų teikėjams, vietos ir regionų valdžios institucijoms, jaunimo centrams ir pilietinės visuomenės organizacijoms;
- d) skatinti taikyti kokybės kriterijus rengiant bei įgyvendinant mobilumo mokymosi tikslais veiklą ir vykdant tęstinį darbą, be kita ko, remiantis pagal programą „Erasmus+“, Europos solidarumo korpuso programą ir kitas mobilumo mokymosi tikslais programas parengtais kokybės standartais ir daugiausia dėmesio skiriant tokios veiklos prieinamumui ir įtraukumui;
- e) užtikrinti ES, tarptautinio, nacionalinio ar regioninio lygmens finansavimo priemones valdančių ir įgyvendinančių įstaigų bendradarbiavimą siekiant vykdyti koordinuotą veiklą, kuria remiamas ir skatinamas mobilumas mokymosi tikslais, kartu vengiant dubliavimosi ir stengiantis kuo labiau padidinant išteklių poveikį;

(2) gerinti kalbų mokymąsi, t. y.:

- a) stiprinti kalbų mokymąsi visuose švietimo ir mokymo etapuose, taip pat jaunimo ir sporto sistemose, be kita ko, dėstant dalį mokymo programų ne nacionaline (-ėmis), o kitomis ES kalbomis, kad atsivertų daugiau mobilumo mokymosi tikslais variantų ir galimybių;
- b) sudaryti palankesnes sąlygas mokytis kalbų, be kita ko, suaugusiems, siekiant pagerinti daugiakalbystės kompetencijas ir įgalinti piliečius visiškai išnaudoti mobilumo mokymosi tikslais galimybes, Europos švietimo erdvę ir galimybes įsidarbinti;

(3) remti dalyvavimą mobilumo mokymosi tikslais veikloje, t. y.:

- a) kurti mobilumo mokymosi visą gyvenimą tikslais kultūrą visuose mokymosi etapuose nuo mokyklinio ugdymo iki suaugusiųjų švietimo ir įvairioje mokymosi aplinkoje, be kita ko, plėtojant įvairius mobilumo formatus ir veiklą, padedant siunčiančiosioms ir priimančiosioms organizacijoms įgyvendinti savo tarptautinimo strategiją, didinant švietimo įstaigų patrauklumą priimančioms mobilius besimokančius asmenis, taip pat skatinant absolventų tinklus plėtoti ir propaguoti mokymosi patirtį vietos lygmeniu;
- b) palaikyti regioninių ir vietos valdžios institucijų, švietimo ir mokymo paslaugų teikėjų, pilietinės visuomenės organizacijų, nevyriausybinių organizacijų ir privačių įstaigų bendradarbiavimą siekiant skatinti ir remti išvykstantąjį mobilumą mokymosi tikslais, be kita ko, mažiau galimybių turinčių asmenų, ir kurti palankią aplinką atvykstantiems mobilumo mokymosi tikslais programų dalyviams iš užsienio;

- c) skatinti asmenis siunčiančias ir priimančias mobilumo programas valdančias institucijas ir organizacijas mažinti organizacijoms ir dalyviams tenkančią administracinę naštą ir teikti aiškias gaires per visą paraiškų teikimo procesą;
 - d) remti lanksčius mobilumo mokymosi tikslais formatus, kurie gali padėti išplėsti dalyvių ratą ir būti tarpiniu žingsniu į ilgesnius mobilumo laikotarpius, įskaitant grupinio mobilumo veiklą, trumpalaikį mobilumą ir mišriojo mobilumo intensyvias programas ir bet kokią kitą mokymosi patirtį, per kurią galima gauti mikrokredencialus, laikantis Europos požiūrio į mikrokredencialus siekiant užtikrinti mokymąsi visą gyvenimą ir įsidarbinamumą;
 - e) vertinti mobilumo mokymosi tikslais projektus ir veiklą rengiančių ir įgyvendinančių darbuotojų darbą pasirūpinant, kad toks darbas taptų neatsiejama ir oficialiai pripažįstama švietimo ir mokymo darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų profesijos dalimi, visų pirma nustatant darbo valandų kvotas ir formalius reikalavimus dėl karjeros, taip pat pripažįstant darbuotojų mobilumo vaidmenį rengiant, skatinant ir vėliau remiant besimokančių asmenų mobilumą;
- (4) informuoti apie mobilumo mokymosi tikslais galimybes, t. y.:
- a) regionų ar vietos lygmeniu paskirti mobilumo mokymosi tikslais skatintojus – koordinatorius, kontaktinius punktus, ambasadorius arba specialius mobilumo mokymosi tikslais informacijos centrus, kurie dalytųsi savo ekspertinėmis žiniomis su regionų ir vietos švietimo ir mokymo paslaugų teikėjais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir privačiomis įstaigomis, kad būtų remiamas dalyvavimas mobilumo mokymosi tikslais veikloje, ir skatinti tokius koordinatorius kurti nacionalinio ir ES lygmens tinklus;
 - b) besimokantiems asmenims teikti tikslią informaciją apie mobilumo mokymosi tikslais galimybes per visą mokymosi visą gyvenimą ciklą, be kita ko, mokyklose ir jaunimo centruose, tarp profesinio rengimo ir mokymo, taip pat suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjų, darbo su jaunimu ir savanoriškos veiklos organizatorių, aukštojo mokslo įstaigų ir darbdavių, remiantis mobilumo mokymosi tikslais skatintojais ir informaciją apie mobilumo mokymosi tikslais galimybes įtraukiant į studijų ir profesinį orientavimą;
 - c) pabrėžti užsienyje praleisto mobilumo laikotarpio naudą ir teikti konsultacijas, patarimus ir mentorystę, visų pirma mažiau galimybių turintiems besimokantiems asmenims, be kita ko, kuo labiau išnaudojant programėlę „Erasmus+“;
 - d) skatinti priimančiąsias organizacijas užtikrinti sklandų atvykstančių besimokančių asmenų priėmimą, be kita ko, suteikiant galimybę gauti informaciją ir atitinkamą medžiagą;
 - e) susieti mobilumą mokymosi tikslais ir darbo jėgos judumą užmezgant mobilumo mokymosi tikslais skatintojų ir Europos užimtumo tarnybų tinklo (EURES) mobilumo konsultantų ryšius;
 - f) teikti informaciją apie gyvenimo ir darbo sąlygas priimančiosiose šalyse naudojantis EURES portale pateikta informacija apie gyvenimo ir darbo sąlygas visose valstybėse narėse ir ELPA šalyse ir specialiu ES mokymosi kampelio skyriumi, be kita ko, susiejant tą informaciją su nacionaliniais mobilumo mokymosi tikslais portalais;

- (5) remti mokymosi rezultatų skaidrumą ir pripažinimą, t. y.:
- a) skatinti automatiškai pripažinti mokymosi švietimo ir mokymo sektoriuose užsienyje laikotarpių rezultatus visais lygmenimis, įskaitant virtualųjį ir mišrųjį mokymąsi, teikiant rekomendacijas ir organizuojant mokymus švietimo ir mokymo paslaugų teikėjams ir užtikrinant sprendimų dėl pripažinimo priėmimo nuoseklumą;
 - b) užtikrinti visiškai automatinę kvalifikacijų ir mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų pripažinimą aukštojo mokslo srityje, visapusiškai naudojantis esamomis programomis ir priemonėmis, be kita ko, per išorės kokybės užtikrinimo sistemą užtikrinti, kad būtų visokeriopai įgyvendinama ECTS pagal jos 2015 m. naudotojo vadovą, daugiausia dėmesio skiriant mokymosi rezultatams;
 - c) skatinti švietimo ir mokymo įstaigas registruoti sprendimus dėl mokymosi rezultatų pripažinimo, siekiant užtikrinti, kad laikui bėgant ir skirtingose įstaigų organizacinėse struktūrose būtų priimami nuoseklūs ir skaidrūs sprendimai, taip pat būtų suprantama automatinio pripažinimo sąvoka ir apibrėžtis;
 - d) remti tvarką, pagal kurią būtų visapusiškai pripažįstamos kompetencijos, įgytos naudojantis mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis neformaliojo ir savaiminio mokymosi, darbo su jaunimu ir savanoriškos veiklos aplinkybėmis, skatinant atitinkamų švietimo ir mokymo sektorių įstaigų, neformaliojo mokymosi paslaugų teikėjų ir pilietinės visuomenės organizacijų bendradarbiavimą patvirtinimo tvarkos srityje, kad neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatus būtų lengviau panaudoti formaliojo švietimo sistemoje ir darbo rinkoje;
 - e) remti švietimo ir mokymo paslaugų teikėjus ir jaunimo mobilumo mokymosi tikslais veiklos, darbo su jaunimu ir savanoriškos veiklos organizatorius, kad jie sistemingai naudotųsi ES sistemomis ir priemonėmis, tarp jų „Europass“, daugiakalbiu Europos įgūdžių, gebėjimų ir profesijų klasifikatoriumi, Europos skaitmeniniais mokymosi kredencialais, Europos kvalifikacijų sandara, „Europass“ mobilumo dokumentu ir „Youthpass“ ir (arba) nacionalinėmis sistemomis, padedančiomis nustatyti, dokumentuoti, vertinti ir, prireikus, sertifikuoti kompetencijas, įgytas naudojantis mobilumo mokymosi tikslais galimybėmis;
 - f) imtis veiksmų, kad būtų ratifikuota UNESCO Globali su aukštuoju mokslu susijusių kvalifikacijų pripažinimo konvencija, siekiant pagerinti sąžiningą ir skaidrų trečiųjų šalių kvalifikacijų, taip pat dalinio ir ankstesnio mokymosi pripažinimą; viešai skelbti informaciją apie trečiųjų šalių kvalifikacijų pripažinimo procesus ir palyginamumą su nacionalinėmis kvalifikacijomis;
 - g) išnaudoti politinį bendradarbiavimą, visų pirma Bolonijos proceso visuotinį politinį dialogą ir už pripažinimą atsakingų institucijų bei kokybės užtikrinimo agentūrų bendradarbiavimą, trečiųjų šalių aukštojo mokslo įstaigų pajėgumams plėtoti ir kokybės užtikrinimo procesams suderinti, kad per mobilumo laikotarpį trečiųjų šalių studentų gaunami mokymosi rezultatai būtų kuo geresni ir būtų užtikrintas visiškas mobilumo laikotarpio rezultatų pripažinimas studentui siekiant diplomo kilmės šalyje;
- (6) remti perėjimą į darbo rinką ir mobilumą darbo tikslais, t. y.:

- a) palengvinti perėjimą nuo mobilumo mokymosi tikslais prie mobilumo darbo tikslais, padedant mobiliems besimokantiems asmenims, taip pat mokytojams, instruktoriams, kitiems pedagogams ir su jaunimu dirbantiems asmenims gauti valstybinių užimtumo tarnybų ir EURES teikiamą paramą darbo ieškantiems asmenims;
 - b) padėti besimokantiems asmenims, įskaitant neseniai programoje „Erasmus+“ dalyvavusius absolventus, atlikti stažuotes užsienyje, kad ugdytų verslumo, inovacijų kūrimo, kūrybinius ir tarpkultūrinius įgūdžius;
 - c) skatinti atitinkamas organizacijas priimti stažuotojus iš užsienio, be kita ko, investuojant, didinant informuotumą ir teikiant prieinamą informaciją;
- (7) užtikrinti, kad mobilumas mokymosi tikslais būtų įtraukesnis ir prieinamesnis, t. y.:
- a) nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu nustatyti mobilumo mokymosi tikslais įtraukties tikslus, kurie padėtų siekti c punkte nustatyto ES lygmens įtraukties tikslo, ir parengti specialias priemones, kuriomis būtų remiamas mažiau galimybių turinčių asmenų mobilumas;
 - b) užtikrinti, kad mobilumas mokymosi tikslais būtų prieinamas asmenims su negalia, pašalinant kliūtis ir atsižvelgiant į jų poreikius nuo pat pirmųjų mokymosi veiklos kūrimo etapų;
 - c) teikti reikiamo lygio paramą, kad mobilumas mokymosi tikslais būtų prieinamas mažiau galimybių turintiems asmenims, taip pat teikti paramą tokius asmenis priimančioms organizacijoms, be kita ko, nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu teikiant pakankamą finansavimą ir skatinant įvairių ES, tarptautinių, nacionalinių ir regioninių finansavimo priemonių sinergiją;
 - d) laiku teikti tikslią informaciją apie prieinamą mobilumo mokymosi tikslais finansavimą, mokėjimų grafikus ir kitą galimą paramą besimokantiems asmenims;
 - e) skatinti visiškai ar iš dalies iš anksto išmokėti dotacijas ir sudaryti sąlygas perkelti dotacijas ir paskolas, pagal nacionalinę teisę skatinti toms dotacijoms netaikyti mokesčių bei socialinių įmokų ir viešųjų ar privačių juridinių asmenų teikiamoms dotacijoms taikyti vienodą tvarką, taip pat informuoti mobilius dalyvius apie procedūrinius reikalavimus, susijusius su pajamų apmokestinimu;
 - f) sudaryti palankesnes sąlygas mobilumui mokymosi tikslais užsienyje, kartu su atitinkamomis nacionalinėmis ir vietos valdžios institucijomis sprendžiant mobilių besimokančių asmenų būsto trūkumo problemą;
 - g) pagal ES ir nacionalinės teisės aktus užtikrinti tinkamą mobilių dalyvių, įskaitant pameistrius, stažuotojus, jaunos tyrėjas ir su jaunimu dirbančius asmenis, visų pirma nepilnamečius, apsaugą, susijusią su draudimu, darbo standartais, sveikatos ir saugos reikalavimais, mokesčiais, socialine apsauga, įskaitant galimybę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, ir atitinkamais atvejais galimybę kaupti teises į pensijos išmokas;
- (8) užtikrinti, kad mobilumas mokymosi tikslais būtų tvaresnis aplinkos atžvilgiu, t. y.:
- a) prireikus užtikrinti, kad mobilumo laikotarpiais keliavimas tvaresnėmis transporto priemonėmis iš mobilumo mokymosi tikslais vietų ir į jas taptų neatsiejama mobilumo mokymosi tikslais patirties dalimi, taip pat teikti pakankamą tvaraus keliavimo finansavimą ir tvaraus keliavimo gaires;

- b) padėti mobilumo mokymosi tikslais veiklą organizuojantiems švietimo ir mokymo paslaugų teikėjams ir pilietinės visuomenės organizacijoms integruoti tvarumo užtikrinimo praktiką į savo kasdienę veiklą rengiant mokymus, teikiant gaires ir keičiantis gerąja patirtimi;
 - c) padėti švietimo ir mokymo paslaugų teikėjams organizacijų lygmeniu nustatyti siektinus rodiklius ir stebėsenos tvarką, kad mobilumo mokymosi tikslais kelionėse būtų išmetama mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų;
- (9) naudotis skaitmeninėmis technologijomis siekiant palengvinti mobilumą mokymosi tikslais, t. y.:
- a) remti besimokantiems asmenims, pedagogams ir darbuotojams taikomais bendrais Europos standartais grindžiamų sąveikių IT sistemų kūrimą ir naudojimą, visapusiškai laikantis taikomų duomenų apsaugos teisės aktų, kad būtų galima valdyti ir registruoti mobilumo mokymosi tikslais patirtį, o organizacijoms – teikti informaciją apie mobilumo galimybes, valdyti mobilumą, remti automatinį pripažinimą ir mažinti administracinę naštą, be kita ko, visokeriopai naudojantis pagal Europos studento pažymėjimo iniciatyvą užtikrinamomis funkcijomis ir platformoje „Europass“ teikiamomis priemonėmis, be kita ko, skaitmeninant mokymosi kredencialus naudojantis Europos skaitmeninių mokymosi kredencialų infrastruktūra;
 - b) prisidėti prie iniciatyvų, kuriomis remiamas tyrėjų mobilumas ir teikiama atitinkama informacija bei paramos paslaugos, įskaitant EURAXESS⁶² ir būsimą EMTE specialistų platformą⁶³;
 - c) teikti finansinę ir žmogiškųjų išteklių paramą švietimo ir mokymo paslaugų teikėjams ir pilietinės visuomenės organizacijoms, kad jie prireikus galėtų savo lygmeniu nustatyti ir naudoti skaitmenines priemones ir (arba) naudoti esamas skaitmenines priemones fiziniam mobilumui papildyti;
 - d) remti kokybiškų mišriojo ir virtualiojo mobilumo formatų plėtoją pritaikant esamas nacionalines sistemas, kad būtų sudarytos dar palankesnės sąlygos kurti papildomus novatoriškus mobilumo formatus, kuriuose naudojamos skaitmeninės technologijos;
- (10) per mobilumą mokymosi tikslais propaguoti ES vertybes, t. y.:
- a) skatinti visus besimokančius asmenis, pedagogus ir darbuotojus mobilumo mokymosi tikslais laikotarpiu užsienyje dalyvauti priimančiųjų bendruomenių gyvenime, be kita ko, savanoriškoje veikloje;
 - b) išplėsti mobilumo mokymosi tikslais patirtis ugdant kultūrinį sąmoningumą, pilietinį aktyvumą, skaitmeninį raštingumą ir gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis, ES vertybių ir pagrindinių teisių išmanymą;
 - c) atvykstantiems besimokantiems asmenims, pedagogams ir darbuotojams teikti vietos aplinkoje aktualią informaciją ir kurti svetingą kultūrą pasitelkiant mentorius ir teikiant administracinę paramą;

⁶² „EURAXESS – Researchers in Motion“ – vieno langelio principu veikianti platforma tyrėjams ir inovacijų kūrėjams, siekiantiems karjeros ir asmeninio tobulėjimo persikeliant į kitas šalis.

⁶³ Šiuo pagal programą „Europos horizontas“ remiamu veiksmu siekiama didinti mokslinių tyrimų ir inovacijų specialistų karjeros sąveikumą ir įsidarbinamumą įvairiuose sektoriuose.

- d) užtikrinti, kad mobilūs studentai ir darbuotojai galėtų naudotis aukščiausio lygio akademinė laisve; skatinti švietimo įstaigas, be kita ko, užtikrinant kokybę, kurti kokybės kultūrą, kurioje būtų užtikrinamas visapusiškas akademinio sąžiningumo principų laikymasis taip pat ir mobilumo laikotarpiais;
- (11) populiarinti ES kaip mokymosi regioną, t. y.:
- a) pagal Europos komandos metodą glaudžiai bendradarbiauti siekiant užtikrinti, kad ES būtų dar patrauklesnis regionas mokytis, pasinaudojant įvairiomis esamomis nacionalinėmis ir regioninėmis iniciatyvomis, pavyzdžiui, aukštojo mokslo srities projektu „Studijuok Europoje“;
 - b) sudaryti palankesnes sąlygas mobilumui mokymosi tikslais su kitais pasaulio kraštais, visų pirma plėtos perspektyvą turinčiomis šalimis, glaudžiau bendradarbiaujant atitinkamoms jų ir ES valdžios institucijoms ir švietimo bei mokymo įstaigoms; specialistų pritraukimo partnerystės gali būti pagrindas kurti tvirtesnes bendradarbiavimo partnerystes su pagrindinėmis trečiosiomis šalimis, paisant tarpusavyje suderintų tikslų; toks bendradarbiavimas gali padėti užtikrinti, kad mobilumas mokymosi tikslais netiesiogiai padėtų šalinti įgūdžių spragas trečiosiose šalyse ir ES, pavyzdžiui, daugiausia dėmesio skiriant įgūdžių spragoms žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos veikiamuose sektoriuose ir didinant besimokančių asmenų įsidarbinamumą;
 - c) teikti paramą, kad trečiųjų šalių piliečiams, atrinktiems pasinaudoti mokymosi galimybe valstybėje narėje, būtų laiku išduodamos ilgalaikės vizos ir leidimai gyventi šalyje pagal Direktyvą (ES) 2016/801⁶⁴ arba trumpalaikės vizos pagal Reglamentą (EB) Nr. 810/2009⁶⁵, priklausomai nuo numatomos buvimo ES trukmės;
- (12) remti šios rekomendacijos įgyvendinimą, t. y.:
- a) iki 2025 m. gegužės mėn. parengti nacionalinio arba regioninio lygmens 2025–2030 m. veiksmų planus bendradarbiaujant su visais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais ir pranešant Komisijai, kaip ši rekomendacija bus įgyvendinama aukštojo mokslo, profesinio rengimo ir mokymo, mokyklinio ugdymo ir suaugusiųjų švietimo sektoriuose, taip pat jaunimo ir sporto sektoriuose, kuriuose sprendžiami išvykstamojo ir atvykstamojo mobilumo mokymosi tikslais klausimai;

⁶⁴ 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo *Au pair* programoje tikslais sąlygų (OL L 132, 2016 5 21, p. 21).

⁶⁵ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) (OL L 243, 2009 9 15, p. 1).

- b) visapusiškai bendradarbiauti su Komisija dėl veiksmų, kurių ji ketina imtis, kaip nurodyta 27–39 konstatuojamosiose dalyse.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė